

ERDÉLYI GÖRÖG KERESKEDŐK SZABADALOMLEVELEI.

I. 1643.

Georgius Rákóczi, dei gratia princeps Transylvaniae, partium regni Hungariae dominus et Siculorum comes, etc. Fidelibus nostris universis et singulis magnificis, generosis, egregiis et nobilibus, supremis et vice comitibus, iudicibus vice iudicibusque nobilium quorumcunque comitatum, capitaneis, praefectis, provisoribus, castellanis arcium, tricesimatoribus, teloniatoribus, pontium, passuum, vadorum viarumque custodibus, prudentibus item et circumspectis magistris civium primariis regiis et sedium iudicibus, villicis ac iuratis civibus quorumcunque sedium tam Saxonicalium quam Siculicalium, cunctis etiam aliis cuiuscunque status, conditionis, gradus, honoris, ordinis, functionis et praeeminentiae hominibus ubivis in ditione nostra Transylvanica constitutis et commorantibus, praesentium notitiam habituris, — salutem et gratiam nostram.

Mivel országunkban *kereskedő* idegen *görögök*, *örmények* és *ráczok*-nak országunkban való szabados békételt és itt benn való kereskedést kegyelmesen megengedtük: melyre képest mostan újonnan való magok kötelezése szerint 2000 forint summa pénzt esztendőként fiscusunk számára tárházunkban administrálni tartoznak, mely summa pénznek és contributióknak felszedésére és administrálására rendeltük főképpen Görög Lukácsot, szászsebesi Timonai Görög Zotát, Policzani Christophot, Piros Istvánt, Policzani György deákot, Usztoniczay Miklóst és Örmény Lukácsot, kiknek szabadságot és authoritást is engedtünk, hogy országunkban azmely idegen kereskedő görögök, örmények és ráczok lesznek, azonkívül is penig, az kik *Hunyadon*, *Háczeken* és *Marus-Vásárhelyen* laknak és az város közé az ország adójában, dolgaiban nem szolgálnak, nem adóznak, városi embereknek magokat nem tartják, azokat mind közikben contribuáltathassák, azkik pedig reájok illendőképen háromló taxájakat megadni és kezekben contribuálni ez ilyenek közül nem akarnának, azokat meg is foghassák és mindaddig tartóztathassák, vagy fogságban tarthassák, méglen az ő részéről nem contribuálnak.

Parancsoljuk azért kegyelmesen minden rendbéli híveinknek ez

levelünket látván, idegen kereskedő görögök, örmények és rácoknak szabadon jönni menni, kereskedni megengedje. Taxájoknak vagy contributiójoknak felszedésére rendeltetett görögöknek penig minden helyeken azhol kívántatik, segítséggel lévén, ha szükség kívánja, embereket is adjon melléjek, hogyha penig valamely görög, rác, örmény, — *fejérvári, szászsebesi és szászvárosi görögökön kívül*, — közikben contribuálni nem akarnak, az olyanokat mindjárt megfogatni tartozván, mindaddig fogságban tarthassa őket, az még közikben nem contribuálnak. Explicálván mindazáltal ezek közül mindenestül fogva az *váradi görögöket*. Tilalmas lévén pedig tőlük mindazoknak az marháknak kivitele, az kiket az ország statutuma meg nem enged; az ilyenekben az ki comperiáltatik, vagy kezéhez találtatik, minden marháját elveszti érette. Secus non facturi; praesentibus perlectis, exhibenti restitutus.

Datum in civitate nostra Alba-Julia, die decima quarta mensis Maii, anno domini millesimo sexscentesimo quadragesimo tertio. Georgius Rákóczi.

Az Orsz. Levéltárban őrzött erdélyi királyi könyvek XX. kötetének 168. lapjáról.

II. 1648.

Georgius Rákóczi, dei gratia princeps Transylvaniae, partium regni etc. Fidelibus nostris generosis, egregiis et nobilibus Petro *Szénás* de Báljok, universorum bonorum fiscalium in Transylvania praefecto, decimarum vice-arendatori, tabulae nostrae iudiciariae assessorii iurato, Michaeli *Cikó* de Veresmart, provisorii bonorum, caeterisque officialibus nostris Albac-Juliensibus modernis et futuris quoque pro tempore constituendis, praesentes nostras visuris, nobis dilectis, — salutem et gratiam nostram.

Fejérvári majorunkban lakó *görögök* közönségesen adják értésünkre alázatos könyörgések által, hogy mivel az *döghalál* miatt igen megfogyatkoztak; más az, hogy a minémő kereskedések ezelőtt volt, azt az itt való *fejérvári sidók* elfogták volna tőlök, mert ha valamely *áros török* jöne marhával, megértvén a sidók, *Dévára* is elmennének eleiben, megveszik az marhát s azután kétszerte való árán adják, noha ő nekik arra szabadságok nem volna; holott ők úgy kötötték magokat, hogy idegen országból hozzanak marhát, ne azt drágítsják, az kit mások hoznak; az *boitoknak* is az jóvát ők tartják, fiscusunk számára is — az egy *pinzolásán* s *Landorfejérvárra* való *vásárláson* kívül — semmi

szolgálatot nem praestálnak s nem is adóznak. Az görögök penig itt Fejérváratt *postát* és *postalovakat* tartnak, amellet *kényesönket* kötözik s ha innét másuvá szállítjuk, arra is gondot viselnek.

Mely dologban való panaszokat és kívánságokat, kegyelmed informatiójából is igaznak lenni értvén praefectus hívünk, mi is ez iránt hogy subleváltassanak, kegyelmesen akartuk; és hogy az *sidók* is, az kétrendbéli szolgálat közül, vagy az postatartást, vagy kényesővel való gondviselést supportálják, ez levelünk által decernáltuk.

Parancsoljuk annak okáért hűségteknek kegyelmesen, a modo in posterum az *sidókat* reáeröltesse, hogy ők is az terehviselésben, akár kényesővel való bajlakodásra és hordozásra nézve, segítséggel legyenek ez itt való görögöknek.

Ti is penig, megemlített fejérvári *sidók*, ez kegyelmes rendelésünkhöz tartozzatok magatokat alkalmaztatni s az postatartásbeli, avagy az kényesővel való bajlódásbeli kétrendbéli szolgálat közül, melyiket választjátok magatoknak, az ti szabadságtok, de egyiket valamelyiket, ennekutánna praestálni el ne mulasztjátok. Secus non facturi; praesentibus perlectis, exhibenti restitutus.

Datum in civitate nostra Alba-Julia, die nona mensis Aprilis. Anno 1648. Georgius Rákóczi.

Az Orsz. Levéltárban őrzött erdélyi királyi könyvek XXII. kötetének 75. napján.

III. 1678.

Michael Apafi dei gratia princeps Transylvaniae etc. Fidelibus nostris universis et singulis cuiuscunque status, conditionis, gradus, honoris, ordinis, officii, dignitatis, praeeminentiaeque et functionis hominibus, ubivis in ditione nostra constitutis et commorantibus, quorum videlicet interest vel intererit, praesentium notitiam habituris, nobis dilectis, salutem et gratiam nostram.

Szebeni városunkban szállást tartani szokott *görögök compániája* találván meg az nemes országot s minket is alázatos supplicatioja által, instált azon, hogy az minemű contributiókkal ennekelötte való boldog emlékezetű fejedelmek idejekben s az mi időnkben is, ez ideig tartozott azon compánia közönségesen, ennekutánna is több contributióval ne aggraváltatnék; mely compániában lévő görögöknek méltó kívánságokra fejedelmi kegyelmes tekintetünk lévén, annuáltunk nékiek abban, hogy azmint ennekelötte való időnkben az fényes Portára tartozó ország adájában annuatim tartoztatnak 600 id est: hatszáz impe-

riális tallérokat az perceptorok kezekben, tárházunkban penig 1200, id est: tizenkétszáz forintokat administrálni, azokat ennekutánna is annuatim annak idejében administrálják fogyasztás nélkül.

Az székelységnek is annuatim az Fényes Portára tartozó tizezer forint, id est: 10000 forint adaját, melyet Szent-György napjára tartoznak azon görögök kezekhez vinni jó pénzzé tételre, azokat is az szokás szerint tartozzanak jó imperiális tallérokká tenni. Postatartás dolgából is mint ennekelőtte, úgy ennek utánna is az *fejérváriakhoz* tartozzanak, azokkal együtt tartsanak postát. Mindezeket az szokás szerint, fogyasztás nélkül megcselekedvén, azon görögök assecuráltatnak per praesentes, hogy semmi egyébbb contributiókkal nem terhelhetnek és nem bántatnak.

Minek okáért minden rendbéli, de kiváltképpen tisztviselő híveinknek parancsoljuk kegyelmesen és serio, így értvén ez iránt való kegyelmes annuentiánkat, ez levelünkéből az specificált dolgokra nézve alkalmaztassák magokat és a megírt görögöket se közönségesen, se személy szerint semminemű egyéb contributióval ne aggraválják. Secus non facturi; praesentibus perlectis exhibenti restituti.

Datum in civitate nostra Alba-Julia, die vigesima secunda mensis Octobris, anno domini millesimo sexcentesimo septuagesimo octavo. — Michael Apafi. — Wolfgangus Bethlen cancellarius. — Franciscus Lugasi secretarius.

Az Orsz. Levéltárban őrzött erdélyi királyi könyvek XXVIII. köt. 52., 53. lapján.